

בדרך לכיבוש העולם

פרק שנים-עשר בסדרה

מלחמת הדת בארץ הקודש

בפרק שלפנינו,

השנים-עשר בסדרה,

מתוארות שתי חזיתות

בהן פעל הרבי שליט"א

למען הצלת הדת בארץ-

הקודש, האחת, הייתה

קשורה לחינוכם הכשר

של ילדי ישראל העולים,

והאחרת, למען חיזוקם

ואחדותם של כל הגורמים

הדתיים בארץ הקודש

מאת נ. סופר

המערכה להצלת ילדי העולים

כבר בשנת תשי"א החל הרבי שליט"א במערכה להצלת הילדים הנמצאים במחנות העולים משמד רוחני, כמסופר לעיל בפרק שני ('בית משיח' גיליון 218). המדובר היה בילדים ונערים שניצלו מהשוואה והגיעו לארץ-הקודש, ולאותם שהגיעו ממרוקו, תוניס, אלג'יריה, תימן ועוד, אשר גורמים מסויימים הכריחו לעבור על דתם.

הרבי שליט"א נשיא ישראל נחלץ לתיקון המצב הנורא בחינוכם של עשרות אלפי ילדים אלו, בכדי להצילם מסכנת הכליה הרוחנית שריחפה עליהם, רחמנא-ליצלן.

בחורף תשי"א, עם סיום מבצע "מרבד הקסמים" בו עלו למעלה מחמישים אלף מיהודי תימן לארה"ק, נחטפו ילדים רבים מהוריהם והם הועברו לקיבוצים שונים בכדי להעבירם על הדת. בקיבוצים אלו הכריחו

לחלל את השבת, לאכול טריפות, להוריד את כיפותיהם ולגזוז את פיאותיהם.

בתקופה זאת החריפה בעיית ילדי העולים ביתר שאת, והרבי שליט"א ניהל אז מערכה שלמה להצלתם. הרבי דיבר על-כך עם אישי ציבור רבים מארה"ק ומארה"ב שנכנסו אליו ל"יחידות", וכן כתב מכתבים רבים לאישי ציבור בעלי השפעה, בארץ ובתפוצות, מהם תבע לעשות ככל שביכולתם על-מנת לתקן את המצב הנורא.

לכו והצילו ילדי ישראל!

בהתוועדות מיוחדת שערך בלי"ג בעומר תשי"א, יום ההילולא דרשב"י, יצא הרבי מגדרו והקדיש לנושא זה שיחה שלימה. דברי הרבי נאמרו בחריפות גדולה – וזו הייתה הפעם הראשונה בה דיבר הרבי ברבים על

נושאים כאלו בהתוועדויות. וזה היה תוכן הדברים:

בימינו אלו נשמעת הצעקה שצועקים ככרוכיא בכל קרן ופינה:

לכו והצילו ילדי ישראל! – המצב כיום, בעוונותינו הרבים, שינסם עשרות מאות ואלפים (לא רק יחידים, אלא עשרות מאות ואלפים!) מילדי ישראל שרוצים להכריח אותם ולנתק אותם מיהדות, ח"ו, היה לא תהיה!

ילדים אלה באים מבתיים של יהודים יראים וחרדים, וגם עכשיו רצונם להיות יראים וחרדים, אלא שיש כאלה שרוצים להוציאם מתחת כנפי השכינה, ומכריחים אותם לעבור על דת, לעבור על תורת ה' ומצוותיו, ועד לעניינים ומעמד ומצב של כפירה ושמד, רחמנא ליצלן!

וכיון שילדים אלה נמצאים במעמד ומצב שאין ביכולתם להציל את עצמם, ומוכרחים

להגיע לעזר מבחוץ דוקא – מוטל חוב קדוש וזכות קדוש על כל אחד ואחד, באיזה מקום שהוא, אפילו בריחוק מקום, אלא שהגיעה אליו הידיעה (באמצעות עיתון, מפי השמועה וכיו"ב) לעשות כל מה שביכלתו להציל ילדים אלה!

אם יכולים לפעול בדרך השלום – מה טוב, ואם לא מצליחים בדרך השלום – יש לפעול בדרך מחאה, ואם גם מחאה לא מועילה – יש לפעול בדרך הפחדה, ואם גם זה לא מועיל – הרי, כשמדובר אודות פיקוח-נפשות, הצלת נפשות מכליה רוחנית, רחמנא ליצלן, ישנו הכלל שפיקוח-נפש דוחה הכל!

וכיון שכן, צריך כל אחד ואחד, בכל מקום ובכל מצב, למצוא את הדרך המתאימה שבה יכול הוא לפעול בענין זה – ע"י צעקות ומחאות, באמצעות מכתבים, דברי דפוס, בטלפון או בטלגרף, וכיו"ב – ולעשות כל אשר ביכלתו להשתדל בנוגע לילד יהודי, מילדי תימן, מרוקו או עיראק, שנייחו לו להמשיך ללמוד אלי"ף בי"ת, חומש עם רש"י, ללבוש טלית ולהניח תפילין.

"לא משנה מי חתום"

בהמשך השיחה התייחס הרבי לכך שדבר נורא זה נעשה בהסכמתם של יהודים דתיים: המציאות היא שאילו היה הדבר נעשה ע"י חילוניים ואנשי השמאל בלבד, לא היתה אחיזה לדבר, ולכן, הסיתו והדיחו כמה יהודים דתיים, יהודים עם זקנים – זקן לבן או זקן שחור – וסיפרו להם מי יודע מה, ועי"ז קיבלו את הסכמתם, ואח"כ הולכים וטוענים שכיוון שישנו יהודי עם זקן, רב בישראל, ששותק או ממלמל משהו וחותרם כך וכך, הרי זו הוכחה על הדבר שכולו טהור וכולו כשר וכולו קדוש.

צריכים לידע שכאשר ילד יהודי רוצה להניח תפילין, ללבוש ציצית, לשמור שבת, ללמוד אלי"ף בי"ת וכיו"ב, ומונעים זאת ממנו – לא משנה מי הוא החתום על זה, שכן, לא החתימה של פלוני היא הקובעת, אלא השולחן-ערוך הוא הקובע, ועל-פי שולחן-ערוך הנהגה כזו – גם אם חתום עליה יהודי עם זקן – היא העברה על הדת!

החרבת המדינה

הרבי התייחס גם לטענה שטענו שמערכה זו עלולה להפריע ולגרום נזק להמגבית המאוחדת עבור ה"מדינה" ולמכירת אגרות החוב שלה:

היפך התורה, ש"דרכיה דרכי נועם", וביותר צריכים להזהר שהגויים לא ידעו שיש פירוד לבבות בין בני ישראל, שזהו בזיון לבני"י, ובלשון הכתוב: "למה יאמרו הגויים".

אם חוששים מבזיון בעיני הגויים – צריכים לחשוש אודות חילול שם שמים, "שמי הגדול המחולל בגוים אשר חללתם בתוכם"....

מחילול שמו יתברך בין הגוים – אינם מתפעלים; אבל, אם ח"ו יחשבו הגוים שפלוני בן פלוני אינו מקובל באהבה והערצה בין כל ששים ריבוא בני"י, אלא בין ה"בריונים" בלבד – מזה מתייראים!

אין מה להתיירא מזה, מותר פעם לומר גם את האמת!...

והרבי סיים: המורס מכל האמור לעיל – שכל אחד ואחד צריך לעשות כל אשר ביכלתו כדי לתקן המצב.

רשימה נדירה

ברשימה נדירה בכתבי קדשו של הרבי שליט"א שנרשמה בתקופה זו כותב על-כך הרבי בכאב עצום, וזו לשונו:

"קול שועת נשמות מאות ואלפי ילדים וילדות בני ישראל עולה מארץ ישראל, שועה פנימית על נפלים ברשת חינוך המפריד ביניהם ובין אביהם שבשמים, חינוך המנתק אותם ממסורת אבות קדושים מדורי דורות, חינוך המיפר דת תורה ומצוות, חינוך החדור רוח של כפירה ר"ל, של מרידה ומלחמה בסיסמתנו הנצחית, אשר – ישראל אורייתא וקודשא

טענה נוספת – שאין להרעיש על דבר זה, משום שהפירסום בגלוי עלול לגרום נזק למכירת ה"באָנדס" ("אגרות-חוב"), ואם ימכר "באָנדס" אחד פחות, מי יודע מה יקרה ח"ו וח"ו... שהרי מדובר אודות בניין וחיזוק ישוב ארץ ישראל וכו' וכו'.

טענה זו נשאלה כבר בדברי הגמרא – "אין מבטלין תינוקות של בית רבן אפילו לבנין בית המקדש", ועאכו"כ בנוגע למעמד ומצב בימינו אלה שמנצלים הענין דבנין וישוב ארץ ישראל בשביל לנתק ילדי ישראל מתורה ויהדות, וללעוג על כל הקדוש לישראל!

אף פעם – עד לימים אלה – לא היו כאלה צרות ונגישות מ"מהרסיד ומחריביד" ש"ימך יצאו"!

בפעולות כאלה – לא זו בלבד שלא מסייעים בשמירת המדינה והארץ ובני ישראל הדרים עליה, אלא אדרבה – מחריבים אותה!

חילול שם שמים!

היו שטענו שלמען השלום צריך לפעול בזה בשקט, כי אם יעשו מזה רעש בגלוי, הרי זה עלול לגרום למחלוקת.

כבר ראינו לעיל בפרק שני שהרבי השיב על כך במכתבו לאחד מראשי המזרחי: "אין לעשות מענין זה של חינוך הילדים קרבן כליל על מזבח השלום", וכעת אמר הרבי:

ישנם הטוענים שאין לפרסם את הדבר בגלוי כדי שלא לגרום למחלוקת בישראל,

להיפך מזה, מוסדות אלו ינתקו ילדים אלו לגמרי מהיהדות, ויצרו בלבותיהם שנהא לזה. "הידיעות שהגיעו מארץ ישראל על ההתנהגות הברוטאלית של המדריכים, שכבר בדרך מטהרן לארץ ישראל כפו על הילדים לא לשמור את היהדות, ולאחר מכן העובדה שילדים אלו נמסרו בידי מסיתים ומדיחים הסעירו את העולם, ואישי תורה הגדולים ביותר ומאות קהילות ואירגונים פנו אז אל כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע שיעזור להם ליטול את האמצעים המתאימים לכך".

"מוכשרים הם ביותר לקבל כל דבר אמת"

במקביל למערכה זו הורה הרבי להשתדל לקרב ילדים ונערים אלו, ולהקים במוסדות החינוך החב"דיים מסגרת מתאימה עבורם, שעל ידי זה יתקרבו ביתר שאת לתורה ומצות ולתורת החסידות.

וכך כתב הרבי ביום ט' אלול תשי"א לצעירי אגודת חב"ד (אגרות קודש' ח"ד ע' תסד):

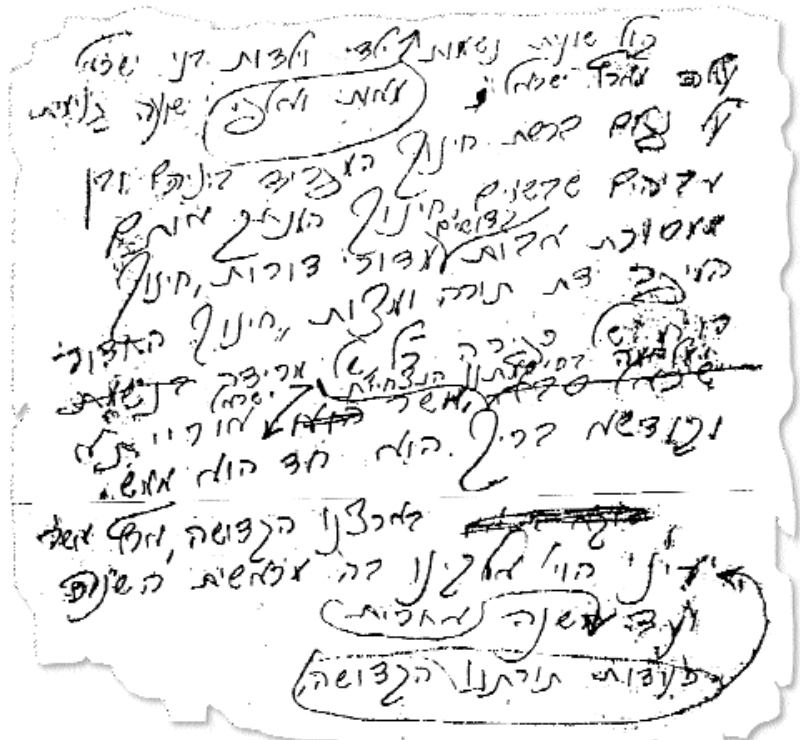
"תשומת לב מיוחדת דורשים אחינו בני תימן, פרס וכו' אשר מצד אחד אין להם לעי"ע שום ידיעה מתנועת החסידות תורתה ודרכי, ומצד שני מוכשרים הם ביותר, מצד היראת שמים שבהם והתקשרותם בתורת הקבלה ואמונת צדיקים, לקבל כל דבר אמת שיורו אותם בתורת דא"ח שנחלו לנו כ"ק נשיאנו רבותינו הקדושים זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע".

לחנכם להיות

מחנכים ומדריכים

להנהלת ישיבת עולי רוסיה בלוד הורה הרבי שמלבד קבלת נערי העולים לישיבה, יש לשים דגש מיוחד על הכשרת התלמידים מעולי תימן, כדי שיוכלו להיות אחי"כ מחנכים ומדריכים בין אחיהם עולי תימן. באגרת מיום ט"ז אלול תשי"א (שם ע' תפג) כתב להם:

"אעורר תשומת לבם לחנך את הראויים בזה מתלמידי ישיבתם מבין עולי תימן באופן שיוכלו להיות בזמן קצר למחנכים ומדריכים בין אחיהם עולי תימן. ומוכן אשר האריכות ע"ד גודל הנחיצות בזה וגודל התועלת שיש לקוות מהם, הוא אך למותר".

"אלו הרי ילדים שאבותיהם נהרגו ואמותיהם נשרפו על קידוש השם, אחיותיהם ואחיהם נקברו ר"ל חיים, ויתומים קטנים אלו שניצלו, אחד ממשפחה, לא נותנים להם ללכת היום (בחג השבועות) ולומר "יזכור".

"אילו ידעו על כך כל היהודים, לא היו שותקים, הרי זה יותר גרוע מאשר אצל ניקולאיי (הראשון) שהיו חוטפים ילדים יהודיים קטנים ומשמדים אותם ר"ל, כאן רוצים הם לעקור אותם מענין הדת לגמרי, שלא יהיה להם חלק באלקי ישראל.

"...אילו ידעו יהודים אלו מכך לא היו נותנים את הכסף. הם לוקחים את הכסף ולאחר מכן עושים צחוק מכלל ישראל.

"יקשה לי לדבר על כך ... אך הענין מעיק לי על בלבי, ועל כל היהודים לדעת זאת ולעשות ככל יכולתם. אמרתי מה שאמרתי, עכשיו צריך כל אחד מכם לעשות ככל יכולתו".

בהערה שהוסיף הרבי שליט"א (בחוודש אייר תשי"א) לשיחה הנ"ל של הרבי הרייז"צ הוא מבהיר במה המדובר וכותב (תרגום מאידיש):

"מאות ילדי יתומים ניצולים, שהוריהם ניספו באירופה על קידוש השם, בהגיעם לארץ ישראל הוכנסו במוסדות אנטי דתיים, היכן שילדים אלו לא רק שלא יקבלו חינוך תורני כפי שקיבלו מהוריהם הקדושים, אלא

בריך הוא חד הוא ממש בארצנו הקדושה, ארץ אשר כעדות תורתנו הקדושה, עיני הוי' אלקינו בה מראשית השנה ועד אחרית שנה".

השיחה על ילדי טהרן

בקשר עם מצבם של ילדי העולים פירסם הרבי לקראת חג השבועות תשי"א (בקונטרס חג השבועות תשי"א, סה"מ תשי"א ע' 280) שיחה חריפה של הרבי הרייז"צ מחג השבועות תשי"ג אודות ילדי טהרן, שהיו ילדים ניצולי שואה שאף הם הועברו על הדת בשנות המלחמה. וכה אמר הרבי הרייז"צ בשיחה זו (תרגום חפשי מאידיש):

"קבלתי מברק בן 200 מילים מארץ ישראל, אשר המצב של ילדי הפליטים לא השתנה כלל, הם עוד לא נכנעו. מה שפורסם שהסכסוך כבר הסתיים, היה רק כדי לקבל במרמה את המליון וחצי דולר מהמגביות של חג השבועות, לכן הם השקיטו את הקהל אך באמת לא נכנעו כלל, הם מחפשים עצות ותחבולות להעביר את הילדים כליל על הדת, הם מחפשים כאילו קרובים של ילדים אלו ונותנים להם (לקרובים אלו) את כל ההצטרפויות הפרטיים שלהם, והם מעבירים את הילדים אליהם למקומות שהם מחללים שבת ואוכלים טריפות.

בעתיד הקרוב [לא] ישתפר המצב בכנסת. ואדרבה, ואדרבה, ח"ו.

"בטח, להיותם על אתר, ידוע להם עדכ"ז עוד בבחירות יותר, וגם הם יבואו לידי החלטה, אשר לתועלת ומהשקפת כללות היהדות החרדית (מבלי התחשב עם מפלגה פרטית שתוכל אולי להרויח עי"ז) – השעה אינה מוכשרת כלל לבחירות כלליות.

"בטוחני כי השמועות הנ"ל אינן אלא תחבולה וענין של הפחדה, כדי להשיג עי"ז פתרון הרצוי לשאלות החינוך הכשר, אבל אינם מתכוונים כלל לבחירות בפועל. ובדאי יהי זה מבלי לוותר בענינים הנוגעים לדת.

"וכפי ידיעות, אף שאי מבוררות עדיין כל צרכן, הנה זוהי ג"כ עמדת מפא"י, ולכן יש לצפות כי הבחירות לא תתקיימנה.

"...בהתאם להנ"ל שלחתי לכת"ר מברק, ות"ח מראש אם יודיעני השקפתו ופעולתו בנידון זה".

תקלה לכל הישוב כולו

אל שר הסעד, הרב יצחק מאיר לוי, מראשי אגודת ישראל, כתב הרבי (שם ע' שט): "לדעתי ברור הדבר אשר הבחירות באה"ק ת"ו בזמן הזה תגרומנה ח"ו תקלה לכל הישוב כולו, וגם לכל מפעל הקשור בו בארצות אחרות ובפרט בארה"ב, כמו תעמולת הבאנד, המגבית המאוחדת, או"מ, וכו' וכו', ומאחר שלא נעלם לכל, ובפרט מהישוב על אתר, כי הדבר קרוב להפסד ורחוק משכר, הנה לא מופרך הוא אשר אפילו בשעה מאוחרת זו עוד יש אפשרות לבטל הבחירות בהשתדלות הראוי, אולם אם למרות כל זה לא יעלה הדבר, אזי אם יש אפשרות על כל פנים לדחות הבחירות לזמן, הרי גם בזה לכאורה כדאית ההשתדלות ככל האפשר, והצלה פורתא ג"כ הצלה שמה".

ההשתדלות להקמת חזית דתית

באותה עת פירסם הרבי את דעתו הברורה אשר אם אכן יתקיימו הבחירות, הרי שיש צורך דחוף להקים חזית דתית מאוחדת של כל המפלגות הדתיות.

כנשיא ישראל אשר כל מעייניו הם אך ורק למען טובת כלל ישראל, הכניס הרבי את עצמו בעובי הקורה, וכתב בנושא זה מכתבים רבים אל אישי ציבור בעלי השפעה, כמו אל ראשי המפלגות הדתיות. הוא אף שוחח

הדתות דאז, הרב יהודה מיימון, מהממשלה, והדבר גרם למשבר בממשלה. חברי הכנסת הצביעו הצבעת אי אימון וראש הממשלה דוד בן-גוריון נאלץ להתפטר. הוא ניסה להקים ממשלת מעבר אך לא הצליח בכך וזא, בי"ז אדר ראשון תשי"א, הוחלט על הקדמת הבחירות לכ"ו תמוז תשי"א.

דעתו של הרבי הייתה שאין זה זמן מתאים לעריכת בחירות, כיון שהמפלגות הדתיות עדיין אינם מאורגנות היטב, כפי שראו בבחירות לעיריות שהתקיימו באמצע חורף תשי"א. הרבי טען שאם יקיימו עכשיו את הבחירות יגרם הדבר היזק בלתי הפיך למפלגות הדתיות, ולכן השתדל לגרום לדחיית הבחירות וכתב בעניין זה לכמה אישי ציבור.

"השעה אינה מוכשרת כלל"

אחד ממקבלי המכתבים של הרבי היה הרב הראשי לישראל, הרב יצחק אייזיק הרצוג, לו כתב הרבי בכ" אדר ראשון תשי"א (שם ע' קפה):

"הגיעוני שמועות ממקורות שונים אודות אפשריות בחירות בארה"ק ת"ו.

"בשים לב להמצב בארה"ק בכלל, ובפרט לתוצאות הבחירות העיריות שנתקיימו זה לא כבר, וע"פ הידיעות שקבלתי מאז על דבר הנעשה בארה"ק ת"ו, שלכאורה אמיתיות הנה, הראה כי המפלגות הדתיות והיהדות החרדית שם בכלל עדיין אינם מאורגנים עד כדי כך, שבאם תתקיימנה בחירות חדשות

לימוד החסידות

אחד מחברי הנהלת הישיבה בלוד שאל את הרבי פרטים על הלימוד עם העולים, והרבי השיב לו (שם ע' רא):

"בשאלתו עי"ד למוד תורת הדא"ח עם הספרדים (הגדולים או הקטנים):

"הנה בהישיבות ות"ת "אהלי יוסף יצחק – ליובאוויטש" שפתחנו במארוקו לומדים תניא לקו"ת הקונטרסים וכו' ונראה הצלחה וכניסת רוח חיים בת"ת וקיום המצות שלהם. כן מספר הרה"ח הו"ח אי"א נו"מ וכו' מהר"ש ש"י לעוויטין ששאל עדי"ז בשעתו את פי כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע בנוגע למדינת גרוזיא וענה לו שילמדו וכן עשו בפועל ויש כבר גדולי גדולין מלימוד ההוא.

ואם בזמן ההוא כך על אחת כמה וכמה שנתקרבנו עשיריות שנים לביאת משיחנו ובמוחש ראינו מכ"ק מו"ח אדמו"ר השתדלות גדולה ורבה בהפצת מעיינות תורת הדא"ח בכמה וכמה אופנים ובכל החוגים שאפשר להגיע – דערגרייכן – אליהם".

הבחירות בארץ-הקודש

בחורף תשי"א חרף מצב החינוך של ילדי ישראל, כמסופר לעיל, ובארץ פרצה סערה בעקבות הכפייה החילונית להעביר ילדים אלו על הדת. כתוצאה מכך התפטר שר

בנושא ב"יחידות" עם אישי ציבור שיכולה להיות להם השפעה בנושא.

אחד מאלו שהרבי שוחח עמהם ב"יחידות" היה שר הפנים והעליה מר משה שפירא, מראשי הפועל המזרחי, שהגיע לביקור בניו-יורק. הלה הבטיח לרבי שבוודאי תהיה חזית דתית מאוחדת. גם עם הרב יצחק מאיר לויין שוחח הרבי בנושא זה בהיותו ב"יחידות".

אל הרב הראשי הרצוג כתב הרבי (שם ע' קפ):

"בוודאי למותר להדגיש אשר באם אי אפשר יהי למנוע בחירות, הרי ההכרחיות בהחלט שתהי' חזית דתית מאוחדת..."

"ע"ד הצחות אמרתי, שחזית מאוחדת, נחיצותה או החיוק שבה, היא מעין שאלת הכמות והאיכות".

הרבי השתדל על כך גם אצל באי כח ועסקני המפלגות הדתיות שבניו-יורק, שאף חתמו על הצהרה משותפת אודות ההכרח להקים חזית דתית משותפת, ושלחו מברק משותף למפלגות הדתיות באה"ק.

"מצאנו בדבריו חזוק ועודד רב"

וכך כתבו אנשי מפלגת פועלי אגודת ישראל אל הרבי במכתב מיום י"ב אדר שני (תשי"א)

"כ"ק הקה"צ מוהרמ"ם שניאורסון שליט"א, האדמו"ר מלובביץ' נ. יורק

המברק והמכתב של כ"ק היו נושא אצלנו לדיון, והננו שמחים להודיע לכ"ק כי מצאנו בדבריו חזוק ועודד רב לעמדתנו. כל היודעים ומכירים את התהומות שבין אדם לחברו בארץ הזו – והמחיצות המבדילים, אינו יכול שלא להיבהל מפני זוועת הבחירות. וכן אין אצלנו ולא היה לעולם שום כוונה או רצון להופיע בבחירות עם רשימה נפרדת, למרות שאנו היינו מלאים היסוסים על צדדי המגרעות שישנם בהקדמת "חזית דתית". ההיסוסים הללו שאין כאן המקום לפורטם עוד גברו במשך השנתיים ומחצה של קיום החזית והשתתפותו בממשלה. אבל אחרי שכבר נוצר החזית הדתית, איום הוא הפירוד עד כדי, שדי בחד ממנו כדי להכריע לצד ההופעה האחידה.

בבחירות הראשונות הבענו עמדה זו במפורש: אלא שההופעה האחידה הזו נכשלה בגלל עמדתם הנוקשה של אנשים שמעמידים עניינים מפקפקים מעל לאינטרסים צבוריים,

אנו נאלצנו אז לעשות מעשה שלא כרוחנו, ואף היום קיימת אפשרות מלאה להופעה אחידה באם לא יכשילוה הללו שהיו אחראים לכשלונו הראשון.

"מאוד גמה עלי נפשי מהמצב"

בער"ח סיון פונה הרבי אל הרב יצחק מאיר לויין במכתב (שם ע' ט):

"מאד עגמה עלי נפשי מהמצב השורר באה"ק ת"ו, אשר כל יום מביא משם ידיעות מעציבות ביותר, ונוסף על זה הנה ההתפוררות שבין החרדים גופא הוא לקוי מכאיב ביותר.

"ובכל זה תקותי חזקה, אשר, סוף סוף, תתארגן חזית דתית מאוחדת, ובפרט אחרי דברי עם מר משה ש"י שפירא – שר הפנים – בזה".

"הפתעה ואכזבה מרה ביותר"

ראשי המפלגות הדתיות אכן ניסו להקים חזית דתית, אך לפועל מצד רווחים מפלגתיים צרים, שבאו בעיקר מצד מפלגת הפועל המזרחי, הופרה החזית הדתית.

השר שפירא, שבהיותו ב"יחידות" אצל הרבי הבטיח להודיעו באם יהיה שינוי במצב, שלח על כך מברק מיוחד אל הרבי.

ביום ט' סיון ענה לו הרבי במברק, וגם במכתב שנכתב באותו יום:

"קבלתי המברק שלו, ובמענה עליי הברקתי לו היום, וז"ל:

"נבהלתי ממברקו מהפרת החזית הדתית. הרבה מאשימים את הפועל המזרחי, ובודאי אם המפלגות יוותרו על רווחים מפלגתיים תתאפשר הקמת החזית, המוכרחת לא רק בשביל הכלל אלא גם לכל אחת המפלגות. תקותי חזקה שבשעה מכרעת כזו תכיר כל מפלגה באחריותה לגבי הכלל ותביא להקמת החזית. בהתאם לשיחתנו כאן בטחוני שישתדל בהנ"ל ותודה מראש בעד הבשורה הטובה שיבשרני בזה. בברכה המצפה לרחמי שמים".

"הידיעה במברקה שלו היתה לי הפתעה ואכזבה מרה ביותר, אחרי אשר הבטיחני כי בודאי תהי' חזית מאוחדת ויודיעני אם יהי שינוי במצב, אשר לכן קויתי בוודאות שתהי' חזית. למרות השמועות להיפך, באשר לא שמעתי ממנו על דבר שינוי.

"תקותי חזקה אשר כ"מ יתאמץ בכל מרץ להגשמת ענין החזית אם גם מן הצורך יהי לעשות וויתורים מפלגתיים, בפרט אשר ויתור בזה קרוב לשכר.

"הנני מאחל לו הצלחה בהשתדלות הנ"ל ותודה למפרע בעד בשורות טובות בזה..."

"בטח כבר קיבל המברקה בענין ההכרחיות בחזית הדתית המאוחדת שנשלחה לו בחתימת באי כח החזית הדתית כאן".

"לעניינים הנוגעים ליהדות"

החרדית דין קדימה"

מאחר ועיקר הבעיה הייתה מצד הפועל המזרחי, פנה הרבי באותו יום לאחד מראשיה, הד"ר יוסף בורג, וביקשו שישתדל בכל מאמצי כוחותיו ליצור חזית דתית מאוחדת (שם ע' שכא):

"נשען על פגישתנו בפאריז בשנת תשי"ז על הרושם שנשאר לי מפגישה זו, אשר על פי דין תורה מעמידים יהודי בחזקת ישרותו, הנני כותב שורתיים אלו..."

"קוה קויתי אשר הבחירות בכלל לא תתקיימנה באשר אין הזמן גרמא לכך, ועל כל פנים אשר תהי' אחדות שלמה בתוך היהדות החרדית בארה"ק ליצור חזית מאוחדת לבחירות.

"למותר להאריך לדכותי אשר בשאלה הנוגעת לטובת הכלל. הנה על כל מפלגה לוותר על רווחים מפלגתיים המנגדים לטובת הכלל, ולמותר להאריך לאיש חרדי אשר לעניינים הנוגעים ליהדות החרדית דין קדימה על כל חשבונות של ריוח גשמי אפילו אם ריוח זה בטוח ואין צריך לומר אם הוא מדומה ומוטל בספק, ובפרט אשר ריוח מדומה זהה יכול להיות גם קרוב להפסד.

"כוונתי לחזית המאוחדת בתוך היהדות הדתית בארה"ק אשר מוכרחת היא לא רק לטובת הכלל אלא גם לכל אחת מהמפלגות. והנני פונה לך כלאיש חרדי אשר מצדו ישתדל בכל מאמצי כוחותיו והשפעתו ליצור חזית דתית מאוחדת אם אפילו הענין קשור עם ויתורים מפלגתיים. והנני בטוח אשר ישים את ענין היהדות החרדית בכללותה בראש וישפיע בכיוון זה בכל מקום שהשפעתו מגעת".

מכתבים ומברקים בנוסח דומה שלח הרבי גם לשאר לראשי המפלגות הדתיות (שם ע' שכב):

"בהמשך למכתבי נבהלתי לשמוע מהפרת החזית הדתית. הפועל המזרחי מאשים

להצביע בעד

הרשימות החרדיות ביותר

לפני הבחירות ביקשו ראשי המפלגות הדתיות מהרבי שיכתוב מכתבי ברכה ותמיכה עבור מפלגתם, כדי שהחסידיים ואנשי יצביעו עבורם.

הרבי נמנע מלקבוע בשמה של מפלגה שעבורה יש להצביע, אך ביקש את "אגודת חסידי חב"ד" לפרסם את דעתו שכל אחד מחוייב להשתתף בבחירות, ולהצביע עבור הרשימה החרדית ביותר.

במקביל שלח הרבי מכתבים לראשי המפלגות הדתיות והודיעם את דעתו בזה.

וכך כתב אל הרב יצחק מאיר לוי, מאגודת ישראל, ביום י"ג תמוז תשי"א (שם ע' שפ):

"כפי שאמרתי לכת"ר במשך שיחתנו, כתבתי לאה"ק ת"ו את חו"ד ע"ד ההשתתפות בבחירות, אשר מחוייבים כל אחד ואחת "להשתתף בבחירות ולהצביע בעד הרשימות החרדיות ביותר ולהשפיע בזה גם על זולתם", וכבקשתו הודעתי עדי"ז לאגודת חב"ד גם במברק, ובטח כבר פירסמו את זה באופן המתאים".

בתוכן דומה כותב הרבי גם אל הרב בנימין מינץ, מפועלי אגודת ישראל, ביום כ"ב תמוז תשי"א (שם ע' שצב):

"זה מכבר פניתי למנהלי אנשי באה"ק ת"ו לפרסם דעתי, במענה על שאלת רבים, כי מחוייבים כל אחד ואחת להשתתף בבחירות ולהצביע בעד הרשימות החרדיות ביותר, ולהשפיע בזה גם על זולתם".

"מצטער אני במאד

מפירוד הלבבות"

כאמור לעיל ביקש הרבי מראשי המפלגות הדתיות שלפחות לאחר הבחירות יקימו חזית דתית מאוחדת, כדי לאחד את כל היהדות החרדית.

לפועל לא התקיים איחוד זה, ובט"ז אלול תשי"א כתב על כך הרבי בכאב ובצער אל הרב זווין (שם ע' תפז):

"מצטער אני במאד מפירוד הלבבות בין המפלגות החרדיות באה"ק ת"ו, והעיקר במה שכמה מהם מבכרים את הרווחים של המפלגה על חשבון ההפסד והזיק של היהדות החרדית בכללותה, וכו', ולכת"ר הנמצא על אתר האריכות בזה אך למותר".

זה עתה הגיעה ידיעה שהגשת הרשימות יום האחרון הוא יום א' העבר, וגם בזה אי אפשר לברר הדבר על בוריו".

לטובת הכלל

וגם לטובת המפלגות

הרבי לא הירפה מנושא זה ופנה שוב, ביום י"ג סיון, אל מפלגת פועלי אגודת ישראל (שם ע' שכד):

"קוה קויתי אשר הבחירות באה"ק ת"ו לא תתקיימנה בכעת או לכל הפחות יודחו למשך זמן, כי מכמה טעמים אין הזמן גרמא לכך, ועל כל פנים אשר תהי' אחדות בתוך היהדות החרדית, כדי להקים חזית מאוחדת לבחירות.

"ומה נבהלתי בקבלתי הידיעות מהפרת החזית הדתית.

"בודאי למותר להאריך לפנייהם אשר [בשאלה] כמו שאלה הנ"ל, הרי על כל מפלגה לוותר על רווחים מפלגתיים המנגדים לטובת הכלל, ואשר לעניינים הנוגעים ליהדות החרדית בכללותה, דין קדימה על כל ריוח גשמי אפילו אם ריוח זה בטוח הוא, ואין צריך לומר אם הריוח מדומה ומוטל בספק, ובפרט אשר יכול הוא להיות גם קרוב להפסד..."

"ובטח יתאמצו בכל יכולתם, שהחזית הדתית תתקיים, דבר אשר באמת למוכרח הוא לא רק לטובת הכלל, אלא גם לכל אחת מהמפלגות".

"על כל פנים לאחרי הבחירות"

בכ"ב תמוז תשי"א, כמה ימים לפני יום הבחירות, הביע הרבי את גודל צערו לפני ראשי המפלגות הדתיות - מר משה שפירא מהפועל המזרחי והרב בנימין מינץ מפועלי אגודת ישראל - וביקשם אשר לפחות ישתדלו להקים חזית דתית לאחר הבחירות.

וכה כותב הרבי (אג"ק ע' שצא):

"גודל הצער וכדאי בזיון שלא נתקיימה החזית בשעה מלאה אחריות זו, ויהי רצון אשר על כל פנים עתה יראו מנהלי המפלגות בעצמם די כח לבכר את האינטרסים של כללות היהדות החרדית על הרווחים המדומים המפלגתיים, אשר על ידי זה תהי' תועלת גם להמפלגה בתור מפלגה להקים חזית על כל פנים לאחרי הבחירות".

מפלגות מסוימות. בודאי אם המפלגות יוותרו על רווחים מפלגתיים תתאפשר הקמת החזית המאוחדת המוכרחת לא רק בשביל הכלל אלא גם לכל אחת המפלגות. תקותי חזקה שבשעה מכרעת כזו תכיר כל מפלגה באחריותה לגבי הכלל ותביא להקמת החזית. בברכה המצפה לרחמי שמים".

שלוחים אל ראשי המפלגות

הרבי לא הסתפק בכך, ובאותו יום (ט' סיון) שלח גם מברקים ומכתבים בנושא אל הרב זווין ואל עסקני אגודת חסידי חב"ד בארה"ק, הרב אליעזר קרסיק והרב משה גוראריה. במברקים ומכתבים אלו מטיל עליהם הרבי שליחות מיוחדת ששלושתם יחדיו (הרבנים זווין קרסיק וגוראריה) ילכו לבקר את כל ראשי המפלגות הדתיות וינסו להשפיע עליהם להקים חזית דתית.

וכה כותב להם הרבי (שם ע' שכג):

"בקשר עם הידיעות שקבלתי ממקורות שונים אודות המצב בנוגע לחזית דתית מאוחדת, שלחתי היום מברקות ומכתבים כפי המוסג"פ שתכנס אין צריך ביאור - נוסף על המברק לכת"ר.

"לפי דעתי כדאי שיתדברו כת"ר ושני חבריו לבקר את כל אלו ששלחתי להם מברקות ומכתבים ולהדגיש שהפרת האחדות ביהדות הדתית בארצה"ק ח"ו מלבד הנזק הרב שתגרום לישוב, תגרום גם הפרת האחדות כאן באה"ב והפסד מרובה בכספים וקשה להעריך כל התקלה ח"ו שתצא מזה לעתיד.

"...בטח יודיעו לי מקבלת מכתבי זה ומאשר עשו בזה ות"ח מראש".

שליח מיוחד

לאחר כשבועיים, ביום כ"ד סיון תשי"א, פנה הרבי אל הרב אליעזר קרסיק ומבקשו להודיעו בפרטיות מהנעשה בזה, כשהוא מעלה סברא לשלוח שליח מיוחד מניו יארק (שם ע' שמו):

"בטח קבל מכתבי בנוגע להבחירות והחזית הדתית המאוחדת, ואקוה לידיעות מפורטות מהו המצב על אתר בכלל ומהנעשה בהחזית המאוחדת בפרט, כי השמועות כאן סותרות אחת לחברתה, ואולי הי' מהראוי להשתדל שישע מכאן שליח מיוחד ואולי יוכל להשפיע שם על אלו שבהם תלוי הדבר, אבל